

ÅRSMELDING 2017

Kirkens SOS mottok Frivillighetsprisen 2017

KORT OM KIRKENS SOS I BJØRGVIN

Hva er Kirkens SOS?

- Døgnåpen krisetjeneste på telefon og internett

Hva tilbyr Kirkens SOS?

- En som lytter
- Tid
- Respekt, interesse og støtte
- Anonymitet og taushetsplikt

Hvem tar telefonen og besvarer meldingene?

- 100 frivillige medarbeidere, vaktrom i Bergen.
- Medarbeiderne er personlig egnet, får opplæring og veiledning
- Antall timer frivillig arbeid utgjør ca. 8 årsverk

Tall for Kirkens SOS i Bjørgvin 2017

- 21.508 besvarte telefoner
- 2.094 besvarte SOS-chat og 1.309 SOS-meldinger via internett
- 68 besvarte samtaler i snitt pr døgn
- 2.463 telefonsamtaler om selvmordstanker
- 46 % av SOS-chattene og 45 % av SOS-meldingene handlet om selvmord
- Menn utgjør 46 % av dem som ringer. Av dem som ringer er 80 % over 40 år
- 86 % av SOS-chattene og 79 % av SOS-meldingene kom fra kvinner. De fleste er i alderen 12 - 30 år

Administrasjon

- 4,1 årsverk, 5 ansatte

Økonomi

- Driftskostnader: Kr 4 511 874,-
- Offentlige tilskudd fra stat, fylker og kommuner utgjør 56 % av inntektene
- Bidragsyttere: Staten, Bergen kommune, Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommuner, kommuner og menigheter i Bjørgvin bispedømme, Bergen kirkelige fellesråd, Bjørgvin bispedømmeråd, bedrifter, fond, legater og enkeltpersoner

Greta Garmstad, daglig leder

Foto Alice Bratshaug, Bergens Tidende

Vennlighet kan ikke overvurderes

Jeg liker å si at å være medarbeider på Kirkens SOS er frivillighetens ekstremsport. Med det mener jeg ikke at våre frivillige er spesielt dyktige, spesielt snille eller spesielt perfekte. Det er de ikke. De er vanlige mennesker. Det spesielle med dem er at de vil bety noe for andre. At de er villige til å stille opp når det trengs- døgnet rundt og det trengs gjerne aller mest om natten. Det må da være fryktelig vanskelig? Ja og nei. Vanskelig fordi de ofte er her om natten og fordi de bare snakker med mennesker som sliter med livet sitt. Ikke så vanskelig – fordi en bare skal lytte, støtte og styrke. De skal ikke fikse – finne løsninger – gjøre livet lettere.

Og nå er vi ved kjernen av konseptet Kirkens SOS: Når vanlige mennesker snakker sant sammen om livet, når den som lider får fortelle sin historie uten å bli rettleidet eller hjulpet, da er det ofte til hjelp. Gjensidigheten, verdigheten, respekten og vennligheten som er i dette samtalerommet skaper håp. Det er ikke sikkert at livet i og for seg blir lettere. Men kanskje blir den som ringer litt sterkere. Litt mer i stand til å stå i sitt eget liv akkurat der og da.

Prosessene, tankene og følelsene som oppstår etter dette møtet får ikke SOS'eren høre noe om. Det er en annen medarbeider som svarer neste gang. Men medarbeideren bærer ofte med seg en skatt, et møte som berørte, et møte som skaper glede og stolthet over å få være den som lytter til en annens smerte.

Om fire år er jeg pensjonist – tror jeg. Jeg gleder meg til at jeg da skal bli frivillig på Kirkens SOS. Jeg ser frem til flere møter på chat og på telefon. Det er de møtene som motiverer meg også som daglig leder til å stå på for denne tjenesten.

Og så er jeg fryktelig stolt over våre frivillige. De fikk frivilligprisen 2017, vel fortjent! Selve prisen ser ut som et stort kompakt timeglass med et rødt hjerte i det øverste rommet. Og samme hvor lenge det står – hjertet renner aldri ut!

Og akkurat det kan vi alle ta med oss ut i verden. Et hjerte som ikke renner ut, men som varer og som kommer til uttrykk i vennlighetens magiske rom.

Greta Gramstad
Daglig leder, Kirkens SOS i Bjørgvin

Leif Jarle Theis
Generalsekretær, Kirkens SOS i Norge
Hilsen fra Generalsekretæren til lokale årsmeldinger
2017

Nattens krevende langsomhet

Natten er tung for mange. Mørket og stillheten bekrefter ensomheten. Tankene finner ikke ro og timene til dagen våkner, er lange. Å ha et menneske å snakke med i nattens krevende langsomhet, har vært redningsbøyen for mange. Kirkens SOS er der alltid – også når livet er som mørkest – fordi noen har sagt ja til å være frivillig. Derfor var det en stor glede for alle i Kirkens SOS å motta Frivillighetsprisen 2017. Kåringen 5. desember og anerkjennende omtale i media var en uforbeholden takk til alle 1.000 frivillige fra Frivillighet Norge og offentlige representanter, til dem i Kirkens SOS som dag og natt holder krisetjenesten åpen. Det er motiverende og inspirerende at krisetjenesten vår blir lagte merke til og satt pris på.

«Får du ikke betalt for å snakke med meg midt på natten? Hvorfor gidder du det, egentlig?» fikk en innringer innskytelse til å si til en av Kirkens SOS sine frivillige en natt. Det er ikke rart spørsmålet kommer, og vi kan følge det opp og spørre: Hva er det som motiverer?

Motivasjonen for frivillig arbeid kan være noe ulik fra person til person, men for de fleste er opplevelsen av å gjøre en forskjell, en viktig motivasjonsfaktor. Det samme er gleden over å lære noe om seg selv og eget liv fordi tjenesten øker selvinnsikten og utvider horisonten. Men kanskje den viktigste motivasjonsfaktoren over tid, er den gode følelsen av å vite at jeg er med på en felles mobilisering for godhet og nestekjærlighet. Mine bidrag er del av et oppdrag som er større enn meg selv, - og jeg har en plass.

Takk til alle frivillige.

Men også en stor takk til alle ansatte og styrene. Gjennom iherdig arbeid med rekruttering og oppfølging blir de frivillige sett og tatt vare på. Det fremmer kvalitet og slitestyrke. Gjennom arbeid med økonomi, turnus, samtaler, opplæring, veiledning, fester og fagdager, gjør de ansatte og styrene alt de kan for å ta vare på motivasjonen hos de frivillige. Og vi lykkes i stor grad. Derfor er også noen på vakt i nattens krevende langsomhet.

Sammen utfører vi et viktig oppdrag. For mange er vi den avgjørende redningsbøyen. Takk til alle motiverte medarbeidere i sos-familien landet rundt som tar ansvar og bidrar.

Leif Jarle Theis

Generalsekretær

Kirkens SOS er Norges eldste og største krisetjeneste

Kirkens SOS er 11 lokale sentre med 20 svarsteder, i alt mer enn 40 telefonlinjer, sammensluttet under paraplyen Kirkens SOS i Norge. I fellesskap driver vi døgnåpen telefon 22 40 00 40, netjtjenesten SOS-melding og SOS-chat på www.kirkens-sos.no.

Kirkens SOS tilbyr anonym og uforpliktende samtale uavhengig av kjønn, etnisitet, seksuell legning eller tro.

Vi ønsker å være et tilbud når andre tilbud er stengt, når ens nærmeste ikke er tilgjengelig eller når en ønsker å snakke med noen en ikke kjenner.

Livet har forkjørsrett på Kirkens SOS. Vår oppgave er å se, støtte og styrke slik at den som kontakter oss kan snakke sant om sitt liv og finne egne krefter. Ved akutt selvmordsfare kan Kirkens SOS formidle hjelp dersom den som kontakter oss oppgir sin identitet.

Kirkens SOS er en del av kirkens diakonale arbeid

Gjennom denne tjenesten ønsker vi å være en del av Guds omsorg for verden.

Dersom den som kontakter oss ber om det, vil våre medarbeidere be eller samtale også om åndelige spørsmål.

Kirkens SOS er basert på frivillighet

Alle som bemanner krisetjenesten er frivillige medarbeidere.

Kirkens SOS i Bjørgvin

Kirkens SOS i Bjørgvin har vaktrom i Bergen. Kirkens SOS i Bjørgvin har ansvar for markedsføring i Bjørgvin bispedømme, døvemiljø i hele landet, oljeinstallasjoner og nordmenn i utlandet.

Kirkens SOS i Bjørgvin er organisert med Representantskapet som øverste organ. Det velger styret og er godkjennende organ for regnskap, budsjett og årsmelding. Representantskapet består av Bjørgvin biskop, representanter fra Bjørgvin bispedømmeråd, 33 menigheter i Bjørgvin bispedømme, metodistkirkene i Bergen, Den Evangelisk Lutherske Frikirke, Det Norske Misjonsselskap, Norges KFUK/KFUM, Det hvite bånd, Blå Kors, Den indre Sjømannsmisjon og Haraldsplass Diakonale Stiftelse. Representantskapets leder og diakonirådgiver i Bjørgvin bispedømme har møterett til styret.

STYRET

			<i>Valgt til:</i>
Styreleder	virks.arkitekt, Helse Vest IKT	Marit Kristine Hisdal	2019
Nestleder	kinodirektør, Bergen kino	Elisabeth Halvorsen	2018
Styremedlem	avd.sjef Helse Bergen	Britt Velsvik	2018
Styremedlem	sykehusprest, Haraldsplass	Karl Hjelmeland	2019
Styremedlem	høgskolelektor, HVL	Magli Sofie Økland	2019
Styremedl./friv.repr.	økonomisjef Fjord Tours AS	Ove Haugland	2019
Varamedlem	student UIB/barista	Christian Nasset	2018
Vara repr.	pensj. kirkeverge/diakon	Helge Kolstad	2018
Vara for friv. repr.	sykepleier, Haukeland	Jannicke Toppe	2019

Det ble avholdt 6 styremøter. I tillegg til de valgte styremedlemmene møtte daglig leder Greta Gramstad, nestleder Karl Dag Bærug og leder for representantskapet Rune Valderhaug. Diakonirådgiver Vetle Karlsen Eide har møterett. Marit Kristine Hisdal og Karl Hjelmeland deltok på styrelederkonferanse i Oslo arrangert av Kirkens SOS i Norge.

ANSATTE

Greta Gramstad, daglig leder

Karl Dag Bærug, nestleder

Hildegunn Bjørdal Alnes, SOS-faglig medarbeider og veiledningsansvarlig, 60 % stilling

Margrethe Telnes Vedvik, SOS-faglig medarbeider i 70 % stilling

Jan Ingvald Pettersen, SOS-faglig medarbeider i 80 % stilling

Aksel Halvorsen Hansen, renholder

FRA VAKTTJENESTEN

Kirkens SOS i Bjørgvin besvarte 24.911 henvendelser i 2017. Det er 68 besvarte henvendelser pr. døgn, og utgjør 15 % av det Kirkens SOS i Norge besvarer.

Bjørgvin er ett av 4 sentre i Norge som besvarer både krisetelefon, SOS-chat og SOS-meldinger.

Telefonhenvendelser: Kirkens SOS i Bjørgvin besvarte 21.508 telefoner. Dette er 505 (2 %) flere enn i 2016. Kirkens SOS i Norge besvarte i 2017 164.850 telefonsamtaler, det er en reduksjon på 1 %. I gjennomsnitt ble 59 telefonsamtaler besvart hvert døgn av vårt senter.

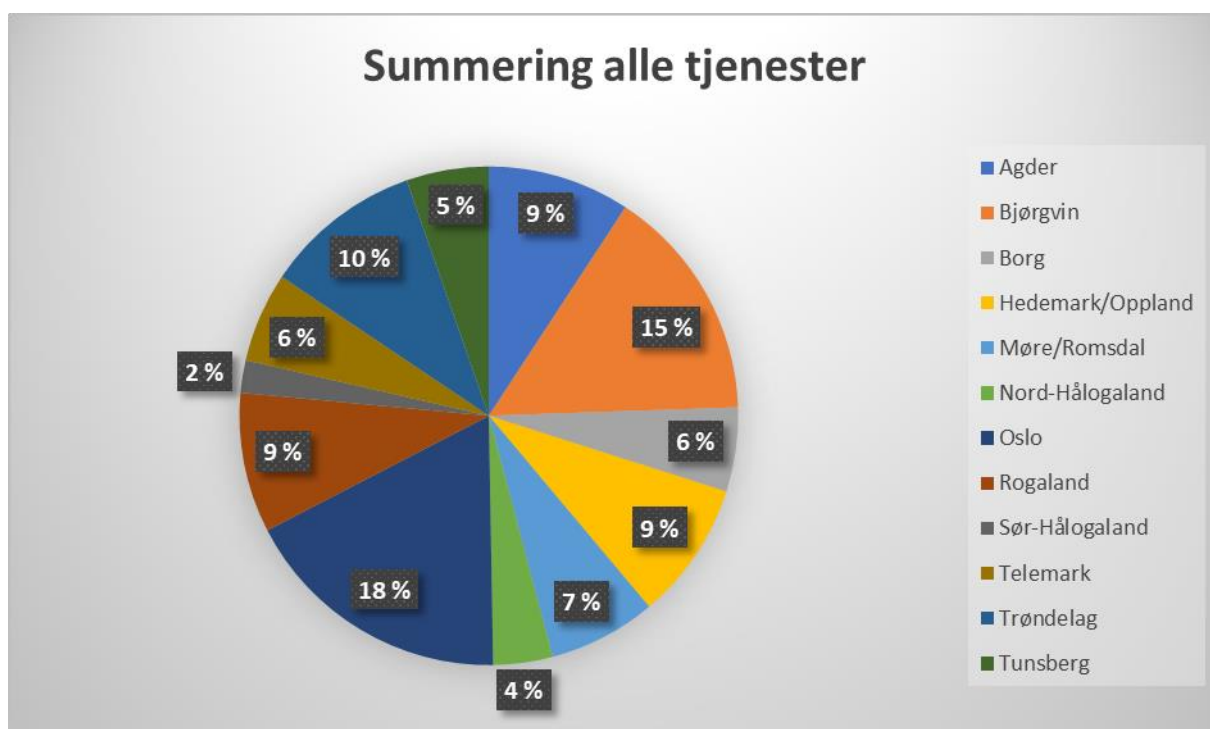
- **SOS-chat:** Antall besvarte SOS-chat i Bjørgvin i 2017 var 2.094, og dette er en økning på 253 (14 %) fra 2016. Vi besvarer 18 % av alle besvarte SOS-chatter i Norge. I gjennomsnitt hadde en SOS-chat en varighet på ca. en time. Det er nå 8 SOS-sentre som svarer på chat.
- **SOS-melding via internett:** Kirkens SOS i Bjørgvin besvarte 1.309 SOS-meldinger. Dette er en økning på 125 (11 %) fra 2016. Vi besvarer 28 % av totalt antall besvarte SOS-meldinger i Norge. Det er nå 7 sentre som svarer på SOS-meldinger i Norge.

“Det er veldig mange der ute som trenger oss. Som ikke blir sett, ikke blir hørt på, ikke blir forstått.”

Endre,
Frivillig i Kirkens SOS

Figuren viser prosentvis fordeling mellom sentrene etter summering av alle tjenester

OM SAMTALENE OG DE SOM KONTAKTER KIRKENS SOS

De som kontakter Kirkens SOS er anonyme, og vi fører ingen journaler. Fokus i SOS-samtalen vil alltid være nåtid, hvordan innringer eller innskriver har det nå. Det innebærer at vi ofte ikke vet hva som ligger til grunn for at livet er vanskelig. Vår statistikk vil derfor kunne si noe om hvordan de som kontakter oss har det, men ikke speile årsakene. Den er en enkel oversikt over de problemområdene våre frivillige opplevde som viktigst i samtalen.

Selv mord i Norge: Det var 614 registrerte selvmord i Norge i 2016, som er de nyeste tallene pr. januar 2018. Dette er 21 flere enn i 2015, da antall registrerte selvmord var 593. Raten for selvmord har vært stabil lenge i Norge. Det er mer enn dobbelt så mange menn som kvinner som tar livet sitt. Andelen kvinner har vært stigende de siste årene. I 2016 var det også en økning i andelen unge under 20 år som tok sitt liv. AMK (113) ble i fjor kontaktet 110 ganger fra vårt senter, fordi medarbeidere vurderte selvmordsfare som akutt og den som kontaktet oss ga oss navn og kontaktopplysninger. Dette er en dobling fra 2016. Ved akutt selvmordsfare skaffer vi hjelp dersom innringer eller innskriver er villig til å oppgi sin identitet.

Telefonsamtalene: I telefonsamtalene var psykiske problemer, ensomhet, relasjonsproblemer, fysiske problemer, sorg/tap og eksistensielle problemer de vanligste temaene. Selvmord er tema i 20 % av samtalene. Kirkens SOS i Bjørgvin besvarte 2.463 telefonhenvendelser fra personer som fortalte om selvmordstanker. I 654 av disse samtalene ble det av våre frivillige vurdert å være middels eller høy selvmordsfare. AMK ble kontaktet 55 ganger.

SOS-chat: På SOS-chat var selvmord tema i 46 % av samtalene. Vanligste tema var psykiske problemer, relasjonsproblemer, ensomhet, selvskading, spiseforstyrrelser, seksuelle overgrep, fysiske problemer og vold/mishandling.

SOS-meldinger: I SOS-meldinger var selvmord tema i 45 % av henvendelsene. Vanligste tema var psykiske problemer, relasjonsproblemer, selvskading, ensomhet, spiseforstyrrelser, fysiske problemer og ansvar/bekymring for andre. AMK ble kontaktet 44 ganger fra SOS-chat og 11 ganger vedrørende SOS-melding.

Hvem henvender seg?

De som kontakter Kirkens SOS er forskjellige mennesker, i ulike alder, ulike problemstillinger, noen er syke, noen er friske, noen er innvandrere eller annen generasjons innvandrere. Alderen varierer fra de helt yngste til de aller eldste. I de skriftlige kanalene er det ofte slik at vi ikke vet verken alder eller kjønn.

På telefonen var 46 % av de som tok kontakt menn. Av de som oppga sin alder var 79 % over 40 år, men vi har innringere i alle aldersgrupper, også barn under 10 år. Vanligvis er innringers alder ukjent.

På SOS-chat utgjør tenåringer den klart største gruppen, og 62 % av dem vi vet alderen på er under 20 år. SOS-chat har en stor overvekt av jenter/kvinner. Av dem vi vet kjønn på var 86 % kvinner.

For SOS-melding er 78 % av de som skriver under 30 år, og 46 % er under 20 år. Vanligvis vet vi ikke kjønn, men av de som oppgir kjønn er 21 % menn. Det var i alt 733 ulike brukernavn på SOS-meldinger.

FRIVILLIGE MEDARBEIDERE

100 frivillige medarbeidere besvarte telefoner, SOS-meldinger og SOS-chat ved vaktrommene i Bergen. 28 av disse besvarte chat.

- De frivilliges innsats tilsvarte rundt 8 årsverk
- 1 frivillig datakonsulent
- 1 frivillig arkitekt (ombygging av nye lokaler)
- 10 styremedlemmer

Hvem er de frivillige medarbeiderne?

Det er de frivillige medarbeiderne som ER Kirkens SOS. Det er de som svarer på telefonene, SOS-meldingene og SOS-chattene. Den lønnede staben har ansvar for støttefunksjoner som å rekruttere, ivareta og dyktiggjøre dem. Våre frivillige er fra 20 - 80 år. De er studenter, småbarnsforeldre, enslige og familiefolk, alderspensjonister og uførepensjonister. Når det gjelder utdanning og jobb er det stor bredde, her har vi sauebonde, professorer, lærere og folk innen shipping, folk som jobber innen helse og sosial, arbeidssøkende, studenter og næringsdrivende. Vi sitter side om side i samme tjeneste og med samme kompetanse som medmenneske og samtalepartner. Alder, kjønn, legning, utdanning og lønnsnivå er uinteressant. Det handler om den enkeltes varme hjerte og vilje til å prøve å forstå – og evne til å tåle møtet med andres smerte. Det er flere kvinner enn menn på vaktrommet. Vi tror ikke dette betyr at menn er dårligere til å lytte. Vi tror det er flere menn der ute som ville trives med og fungere godt i denne tjenesten.

Turnover-raten på Kirkens SOS var i 2017 41 %. At denne er så høy skyldes et uvanlig høyt antall studenter i praksis. Disse tar tilsvarende ett års vakter i løpet av praksisperioden. 14 av 43 som fullførte innføringskurset i 2017 var studenter i praksis. Dersom vi holder disse utenom er det en turnover på 27 %.

De som slutter oppgir følgende årsaker: Høy alder, flyttet fra Bergen, har ikke tid lenger, sykdom eller vansker i eget liv. Noen blir i tjenesten et år, mens andre fortsetter «livet ut».

Kirkens SOS i Bjørgvin har svært mange unge mennesker som frivillige medarbeidere. Dette vil naturlig nok føre til høyere turnover, da mange flytter etter endte studier eller pga. jobbskifte. En del slutter også når de får barn.

Vi tenker at det å ha vært medarbeider på Kirkens SOS gir den enkelte en kompetanse som de tar med seg videre i familie, jobb og samfunnet ellers – slik kan vi si at Kirkens SOS også driver en betydelig samfunnsnyttig voksenopplæring.

OPPLÆRING OG KVALITETSUTVIKLING

Frivillighetsstruktur

Hva kreves av den frivillige medarbeideren?

Det kreves ingen formell utdanning for å bli frivillig medarbeider ved Kirkens SOS. En opptas etter en vurdering av egnethet, og gjennomgår vårt interne innføringskurs som har fokus på holdninger, rolleforståelse, samtaleferdigheter og kunnskaper. Vi tror at de frivillige allerede er gode å snakke med. Gjennom våre kurs blir de enda bedre. Det viktigste er de gode holdningene, å ville den andre vel. Dernest er kunnskap og samtaleferdigheter nyttige tilleggssressurser.

Inntaksprosedyrer:

Søknad med to referanser

Inntaksintervju

40 timers innføringskurs + praksis

1 års bindingstid (24 vakter) etter innføringskurs

Tjenestekontrakt

Politiattest

Det gis kursbevis, tjenesteattest og sluttattest

Videre opplæringsplan:

2 - 4 kurskvelder pr. år som tar for seg aktuelle problemstillinger/tema
Refleksjonsgrupper, max 12 personer, som også tar for seg aktuelle problemstillinger og tema.

Veiledning:

Alle ved Kirkens SOS, både frivillige og lønnede medarbeidere, har rett på og plikt til veiledning så lenge en er i aktiv tjeneste.

Veiledningen av de frivillige medarbeiderne er rullerende, og skjer i grupper på 4 ledet av en fra staben som har veilederkompetanse.

Innføringskurs og rekruttering

Det ble gjennomført 2 innføringskurs i Bergen. 41 deltakere fullførte kurset. 14 av disse var studenter i praksis, 7 fra HVL, 1 fra vernepleiestudiet samme sted og 6 fra NLA høgskolen. Ved utgangen av året har 2 av kursdeltakerne permisjon og 2 har sluttet. Antallet aktive frivillige medarbeidere er pr. desember 2017 100, en nedgang på 5 fra 2016.

Studentene som har Kirkens SOS som praksisplass yter vesentlig inn i vakttjenesten og er en viktig del av vår frivillighet. Vi ser det som både viktig og nyttig å være praksisplass. Studentene får en betydelig kompetanse som de tar med seg videre i studiet, jobb og samfunn.

2016 startet vi «prosjekt unge eldre» for å arbeide med rekruttering også blant den aldersgruppen. Dette er et toårsprosjekt støttet av midler fra OVF (Opplysningsvesenets Fond). Ved slutten av året ser det ut til å melde seg flere eldre enn tidligere.

KURS, OPPLÆRING OG VEILEDNING FOR FRIVILLIGE MEDARBEIDERE

Fagutviklingstiltak for frivillige medarbeidere

- Det har vært 3 fagsamlinger:
  - «Det ondes problem – det godes løsning» ved pensjonert prest Georg Jokstad, musikk ved Julian Mistic.
  - «SOS-melding» ved Lene Hopland Bergseth, fagansvarlig på Kirkens SOS i Norge.
  - Asle Bjorvatn, daglig leder ved Kirkens SOS i Agder snakket om de krevende samtalerne – de samtalerne vi gir litt opp og tenker at her er det ikke noe å få til.
- Alle de frivillige medarbeiderne deltok på 2-4 veiledningsgrupper i løpet av året, og flere om det var ønsket. Det ble gjennomført 88 veiledningsgrupper.
- Det ble avholdt 7 refleksjonsgrupper i 2017 med tema «Å møte mennesker med en annen virkelighetsoppfatning».

Fagutvikling for ansatte

- 3 nasjonale tre-dagers lederforum for alle daglige ledere ved Kirkens SOS.
- 1 veilederforum for alle veiledningsansvarlige ved Kirkens SOS.
- Fagkonferanse på Sundvollen Hotell for alle ansatte ved Kirkens SOS i Norge.
- 9 eksterne veiledninger med Ivar August Bye.
- Staben har deltatt på RVTs Vest sin Septemberkonferanse, dette året med temaet «Traumer og smerteuttrykk».
- 1-times seminar ved Psykiatrisk klinikk, Sandviken og frokostseminarer på Psykologisk fakultet

- «Sammen mot seksuelle overgrep», fagdag i regi av RVTS og flere organisasjoner
- Kirkens Bymisjons jubileumskonferanse
- KLP-kurs, pensjon
- Outlook-kurs
- 6 webinarer ifm. nytt felles datasystem for Kirkens SOS i Norge.

UTADRETTET VIRKSOMHET

Frivillighetsprisen 2017

De frivillige ved Kirkens SOS i Norge fikk frivillighetsprisen 2017, som deles ut av Frivillighet Norge. Vi fikk denne hedersprisen etter nominasjon, åpen avstemming og til slutt en juryavgjørelse. Prisen er gitt alle de 1000 frivillige medarbeiderne våre. Vi i Bjørgvin fikk gleden av å promotere tjenesten, vi ble filmet og deltok på fagseminarer og stor prisutdeling i Oslo. Der var det Barne-, likestillings og inkluderingsminister Solveig Horne som delte ut prisen. For oss var det spesielt flott at det var en av våre frivillige i Bjørgvin som nominerte Kirkens SOS, og som der ga en god beskrivelse av det viktige arbeidet våre frivillige gjør. Vi er stolte av å være en tjeneste som er basert så totalt på frivillighet. På landsplan er det 1000 frivillige som besvarer alle samtalene, mens de lønnete stabene legger til rette for at det frivillige arbeidet kan gjøres godt og kvalifisert.

Eksternt arbeid

Vi har i 2017 vært aktive med synlighetsarbeid, kurs og foredrag. Vi får mange forespørsler om å bidra, og ser på dette som en viktig del av arbeidet vårt. Det å synliggjøre tjenestene våre er et vedvarende arbeid, og det er viktig for at enhver skal vite om tjenesten når krisen rammer. Når vi driver informasjonsarbeid og mer faglig undervisning er vi oppmerksomme på at vi henvender oss både til brukere, potensielle brukere, pårørende, mulige medarbeidere, fagfolk og ulike beslutningstakere/bidragstakere. Undervisningsoppdragene er oftest honorerte. Også i 2017 høstet vi resultater av at Kirkens SOS i Norge har ansatt Lisbeth Meidell til å lede det nasjonale synlighetsarbeidet. Det avlastet og det inspirerer. I 2017 ble det utarbeidet felles sommerkampanje og chatkampanje, det siste finansiert med midler fra Kavlistiftelsen.

Askøybroen har fremdeles store skilt samt kasse med kort som informerer om Kirkens SOS og Mental Helses krisetelefon.

Gjennomførte aksjoner, appeller og andre tiltak

- Håndballaget Fyllingen Bergen Elite spilte med Kirkens SOS på draktene i 2016. Samarbeidet gikk inn i 2017, og ble avsluttet med at vi deltok på årets «Mål med mening»-kamp med stand og appell, og inntektene gikk til Kirkens SOS.
- «God å snakke med» er et to timers kurs om den gode samtalen. Det er kurs vi holder for folk flest, uten noen form for binding til å være frivillig i Kirkens SOS. Vi holder noen kurs på eget initiativ, mens kurs også kjøpes av andre. I 2017 holdt Karl Dag Bærug 5 kurs med i alt 210 deltakere. Det var 2 åpne kurs i Bergen i egen regi med til sammen 80 deltakere, kurs for sykepleieutdanningen ved VID,

Høgskolen Betanien, praktikanter i Sjømannskirken, og for Fusa, Ølve, Hatlestrand, Tørvikbygd og Strandebarm bondelag.

- Arrangement på Torgalmenningen 10. september, verdensdagen for selvmordsforebygging i samarbeid med Leve og Mental Helse. Bergen kommune deltok også på dette arrangementet.

Appeller og informasjonsoppdrag:

- Presentasjon av Kirkens SOS på Haakonssvern pensjonistforening, som del av rekrutteringsprosjektet «Unge eldre»
- Appell for 1. års medisinstudenter, 2 grupper
- Arna Rotary, foredrag
- Landås kirke, søndagssamling
- Nygård menighet, appell på kirkekaffe
- Julemesse i Ytrebygda kirke, appell ifm at de valgte å gi deler av julemessens overskudd til Kirkens SOS.

Undervisning for eksterne:

- DNB Bergen, callsenteret, Om å møte selvmordsnære.
- Fana folkehøgskole, psykologilinjen
- Konfirmanter Storetveit menighet
- Seminar på Alternativmessen, om å møte mennesker med selvmordstanker og om det å oppleve uforklarlige hendelser.
- Undervisning på 1. års sykepleiestudenter, VID-Betanien
- Veiledning på Montesorriskolen som del av undervisningsoppdrag påbegynt i 2016.
- «God å snakke med» er et to timers kurs om den gode samtalen. Det er kurs vi holder for folk flest, uten noen form for binding til å være frivillig i Kirkens SOS. Vi holder noen kurs på eget initiativ, mens kurs også kjøpes av andre. I 2017 holdt Karl Dag Bærug 5 kurs med i alt 210 deltakere. Det var 2 åpne kurs i Bergen i egen regi med til sammen 80 deltakere, kurs for sykepleieutdanningen ved VID Høgskolen Betanien, praktikanter i Sjømannskirken, og for Fusa, Ølve, Hatlestrand, Tørvikbygd og Strandebarm bondelag.

Stands

- Forebyggingsforum, selvmord i media, RVTS Vest
- Stand på Septemberkonferansen til RVTS Vest
- Utdanningsmessen, to dager
- Bjørgvin bispedømmes stiftsmøte
- Alternativmessen

Nullvisjon mot selvmord

Bergen kommune vedtok i 2017 nullvisjon mot selvmord, etter et innbyggerforslag fra Leve, der Leve og Kirkens SOS også ble løftet frem som aktive samarbeidspartnere videre. I forkant av Bystyrets møte fikk begge organisasjonene møte Helse og sosialkomiteen. Kommunen inviterte i etterkant til en større samling der både vi og andre fikk gi innspill til forebyggingsplanen. Dette arbeidet fortsetter i 2018.

Nyåndelighet - den åndelige lengsel

Kirkens SOS ved daglig leder har i mange år vært pådriver for fagutvikling og synlighet i forhold til nyåndelighet og samtidsreligiøsitet. Hun har tatt initiativ til og

leder Ressursgruppen for nyåndelighet, som også arrangerer den kirkelige standen på Wellbeing Festival (før kalt Alternativmessen) i Bergen. Der arrangerte vi bl.a. «Dødskafe», et internasjonalt konsept der en snakker om egen død for på den måten bli bevisst og glad for det livet en har.

Alternativmessearbeidet gjøres med økonomisk støtte fra bispedømmerådet og i økumenisk samarbeid med Areopagos og et messeteam bestående av ansatte og frivillige i kirkene i Bergen. Ressursgruppen er etablert som et fagråd under Bispedømmerådet.

Media

- Bergens Tidende AS og Dagen har også i 2017 bidratt med mye plassregulerende annonser, som er kostnadsfrie for oss. Flere store redaksjonelle oppslag i Bergens Tidende, intervju i NRK Hordaland og Gnisten.
- Pressemeldinger er tatt inn i BT, BA og Dagen.
- Mange menighetsblad har gratis annonser, og vi gjør et stadig arbeid for at alle menighetsbladene, menighetsnettsidene og forsamlingslokalene i bispedømmet skal ha fast informasjon om tjenesten samt rekrutteringsmateriell.
- Facebook er blitt en stadig viktigere arena for synlighet.
- Plakater i dagligvarebutikker, biblioteker mm er fremdeles en viktig del av synlighetsarbeidet, også når det gjelder rekruttering.

Samarbeid med andre

Kirkens SOS er opptatt av å knytte bånd til beslektede tjenester og instanser. I 2017 har vi hatt særlig kontakt med:

- AMK sentralene (113). Ved akutt selvmordsfare kontakter vi innringer/innskrivers lokale AMK såfremt vi har nok kontaktinformasjon. I 2017 skjedde dette 110 ganger, og dette er en dobling fra året før.
- VID (Betanien og Haraldsplass, sykepleieutdanningen).
- HVL, Høgskolen på Vestlandet: Vi var praksisplass for 8 sosionom/vernepleiestudenter.
- NLA Høgskolen: Kirkens SOS var praksisplass for 6 studenter.
- Medisinstudiet ved UiB ved professor Edvin Schei: Kirkens SOS tilbyr medisinstudentene frivillig medarbeiderskap som gir dem mye mengdetrening i den gode samtalen – og Kirkens SOS får flere frivillige medarbeidere.
- Areopagos har vært støttespillere i forbindelse med arbeidet med felles kirkelig stand på Alternativmessen i Bergen.

Verv:

- Karl Dag Bærug sitter i Bjørgvin bispedømmes diakoniutvalg.
- Daglig leder er med i arbeidsutvalget for Diakoni i Bjørgvin, et uformelt nettverk for diakoniledere. Utvalget har hatt flere møter i 2017, og har arrangert frokostmøter med inviterte foredragsholdere.
- Daglig leder er representant for Areopagos i styret for Kirkelig Dialogsenter Bergen og i Bergen Domkirke menighets diakoniutvalg.

ØKONOMI OG DRIFT

Lokaler og systemer

Kirkens SOS har leid lokaler av Bergen Døvesenter i mer enn 30 år. Vi har nå takket ja til nye lokaler i Kong Oscars gate 62, der blir vi leietakere hos Kirkens Bymisjon. Vi

flytter til gode lokaliteter med universell utforming, heis og kort vei til buss, Bybanen, tog og parkeringshus. Vi ser fram til samarbeid med og gjensidig nytte av samlokalisering med Redd Barna og Kirkens Bymisjon. Vi får eget vaktrom til SOS-chat, og begge vaktrommene blir samlet rundt et felles kapell og samtalerom. Flytting var planlagt til oktober 2017, men er utsatt til 2018. 2017 har vært preget av planleggings- og byggearbeid, samt innhenting av tilbud og midler til dette. Sivilarkitekt Amund Nordland har vederlagsfritt bidratt med tegninger og byggeledelse.

I løpet av 2017 fikk vi på plass felles dataløsning og lagring for hele Kirkens SOS i Norge. Det gjør samarbeidet mellom sentrene smidigere, vi er blitt mer samkjørte og kommet tettere på hverandre, og tjenesten er mer driftssikker. Slike tekniske nyvinninger er gode å få på plass. Det tar imidlertid alltid tid å implementere nye tekniske løsninger, og det er også noe kostnader knyttet til dette.

Økonomi

Kirkens SOS i Bjørgvin driver sitt omfattende arbeid med en nøktern økonomi. Vakttjenesten utføres av ulønnede frivillige medarbeidere (ca. 8 årsverk). Vi driver en non-profit virksomhet og utbetaler ikke styrehonorar.

Kirkens SOS i Bjørgvin er landets nest største Kirkens SOS-senter, men har ingen eier som sørger for finansiering. Dette gir en uforutsigbar økonomi der mye arbeidskraft og kreativitet brukes til å skaffe driftsmidler. I 2017 var det en utfordring å skaffe nok penger til drift samt at vi skulle dekke ekstrakostnadene med ombygging av nye lokaler. Dette vil gå videre inn i 2018. Det ble negativt driftsresultat på kr 13 378.

Driftskostnadene var kr 4 594.973 og driftsinntektene var kr 4 555 150. 57 % av inntektene er offentlige tilskudd. Statstilskuddet utgjør 32 % av driftsinntektene. Bergen kommune har i mange år vært en stabil bidragsyter og står for 20 % av inntektene. Resten av driftsmidlene må hvert år søkes fra fylkeskommuner og kommuner, menigheter, stiftelser, fonds, bedrifter og privatpersoner.

Driftskostnadene er i hovedsak lønn til administrasjon (4,1 fra mars) samt husleie og nødvendige driftsutgifter.

Som del av Sommerkampanjen gjennomførte Kirkens SOS-sammenslutningen sms-aksjon for å reise midler og danne et grunnlag for fast givertjeneste. Denne ga lite resultat. Vi har imidlertid mottatt uventede gaver fra privatpersoner og bedrifter samt minnegaver. Det setter vi stor pris på!

Vi arbeider hardt for at offentlige myndigheter, menigheter, bedrifter og privatpersoner også i årene som kommer ser hvor viktig Kirkens SOS sitt arbeid er, og derfor vil bidra økonomisk slik at vi fortsatt har medarbeidere på vakt, alle dager, hele døgnet.

Regnskap og revisjon

Regnskapet ble ført av Knif Regnskap AS og revidert av PWC.

VURDERING

• Tilbud og etterspørsel – klarer vi å være der når vi trengs?

Kirkens SOS er Norges største krisetjeneste. Vi besvarer langt flere henvendelser enn noen andre tjenester i Norge, men vi trenger likevel mange flere frivillige

medarbeidere for å møte behovet hos de mange som ønsker noen å snakke eller skrive med. Vi opplever at både telefon, chat og SOS-melding fungerer godt og når mange, men vi har noen ganger for lav kapasitet. SOS-chat blir foreløpig besvart kun på kveld, målet er å utvide i første omgang til utover natten og deretter større deler av døgnet, basert på etterspørsel og frivillig-mannskapet vårt. Medarbeiderne våre er svært fleksible, og lar seg stadig flytte til tider der den nasjonale vaktdekningen er lavest. Dermed får vi stor uttelling på de 100 vi har. En stor takk til våre fleksible medarbeidere!

- **Rekruttering**

I 2017 ble frivillig-staben redusert med 5 frivillige medarbeidere. Det vil si at vi i det store og hele har et stabilt antall, men at det er krevende å bli flere. Alle frivillige, enten de er i studentpraksis eller på vanlige vilkår, har minimum 24 vakter, først da mottar de kursbevis.

Det er behov for langt flere frivillige både ved vårt senter og resten av landet. Ideelt skulle vi vært 2000 på landsplan, mens vi er 1000.

Mens de frivillige tidligere ofte var 50+, er det nå slik at flertallet av de nye er yngre mennesker. Dette er unikt i blant krisetjenestene i Europa, men viser seg som en trend i Oslo, Bergen og Trondheim. Prosjekt Unge Eldre og god mediedekning på slutten av året ser ut til å generere noe flere godt voksne frivillige til vårens innføringskurs.

Vi må forholde oss til at mange frivillige er i tjenesten en kortere stund, slik at vi stadig må rekruttere mange nye for å opprettholde det vi allerede gjør, og enda flere for å øke tilgjengeligheten. Samtidig kan vi glede oss over at svært mange mennesker tar med seg kompetansen de har fått på Kirkens SOS videre i livet. Slik sett er det en god investering å dyktiggjøre mange, også de som blir i tjenesten relativt kort tid. Vi erfarer at frivilligheten er i endring i Norge. Vi vil være aktive for å tilrettelegge for frivilligskap som både ivaretar tjenestens behov for kvalitet og driftssikkerhet og den enkelte medarbeiders behov.

Rekruttering og ivaretagelse av de frivillige er den lønnede stabens viktigste arbeidsområde.

- **Organisasjonsutvikling**

Kirkens SOS i Norge er midt i en spennende og utfordrende organisasjonsprosess. På Landsmøtet i 2017 ble spørsmålet om Kirkens SOS skulle organiseres som linjestyrt landsforening nedstemt med 4 stemmer. Flertallet ønsket endringen, men det ble ikke tilstrekkelig 2/3 flertall. Landsmøtet gjorde imidlertid vedtak om at det skulle utarbeides et nytt forslag om frivillig tilknytning til landsforening. Dette vil bli avgjort på landsmøte i 2018. I 2017 ble Kirkens SOS i Norge redusert fra 12 til 11 sentre, da senteret i Bodø la ned sin virksomhet. Landssekretariatet er på slutten av året blitt styrket med en stilling som særlig skal arbeide med å styrke økonomien til Kirkens SOS. Dette tror vi vil være nyttig for hele sammenslutningen. Vi erfarer at et godt bemannet Landssekretariat er viktig for at vi lokale sentre skal kunne gjøre «den egentlige Kirkens SOS-jobben».

VIL DU VÆRE EN FOR ANDRE?

Har du tid til å bry deg og lyst til å utvikle deg?
Årlig besvarer vi omkring 200 000 henvendelser på telefon og internett, likevel er det en av tre som ikke får svar.

Vil du bli frivillig, les mer eller ta kontakt:
kirkens-sos.no

Å være en for andre gir livet mening.

KIRKENS SOS

- **Synlighet**

Vi i Bjørgvin har vært en del synlige i 2017. Kombinasjonen av sentral og lokal mediaoppmerksomhet, kampanjer og våre mange foredrag og utomhus-aktiviteter gjør at stadig flere vet om tjenesten. Målet vårt er at alle nordmenn, i Norge, på oljeinstallasjoner og i utlandet skal kjenne til tjenesten.

I 2017 valgte vi å utsette skolekampanjen slik at den lettere kunne knyttes opp mot Bergen kommunes arbeid om nullvisjon for selvmord.

Det ble i alt holdt 15 ulike foredrag/kurs i tillegg til stands. Vi opplever at det er etterspørsel for den kompetansen vi innehar, både hva gjelder generelle samtaleferdigheter og selvmordsforebygging. Det er viktig å være synlig på mange plattformer, alt fra sosiale media, tradisjonelle annonser og redaksjonelle oppslag til plakater i matbutikken og den gode omtalen som kan følger en enkeltpersons møte med oss. Bergens Tidende og Dagens annonsestøtte er viktig, de er med på å redde liv. Det er tidkrevende å arbeide med synlighet, men det er helt nødvendig dersom vi skal kunne utføre oppdraget vårt.

- **Selvmord i Norge**

Selvmordstallene blant menn er på landsplan fremdeles mer enn dobbelt så høye som blant kvinner, selv om raten for kvinner økte i 2016. Lokale tall for Bergen viser at antall kvinner, 50 år og eldre, som tok livet sitt de siste to årene har nærmet seg tallene for menn. 2016-tallene viser på landsplan også en økning i selvmord blant unge under 20 år.

Nærmere halvparten av de som ringer er menn, mens et stort flertall av de som skriver er kvinner. Kirkens SOS utfordres på å få til en raskere utvidelse av chat-tjenesten som ser ut til å være den kanalen som når flest unge. Vi utfordres også på å nå ut til unge menn på en måte som senker terskelen for å ta kontakt.

Samarbeidet med Fyllingen Bergen Håndball var et tiltak som rettet seg mest mot menn. Vi vil arbeide for å finne nye veier for å nå menn.

- **SOS-chat og SOS-melding**

Behovet er stort. Vi skulle ønske at vi hadde hatt nok medarbeidere til å utvide åpningstiden for SOS-chat. I våre nye lokaler får vi eget rom for chat-tjenesten. Kavlistiftelsen har gitt Kirkens SOS i Norge midler til rekruttering og fagutvikling, vi håper at dette vil være styrkende for rekrutteringsarbeidet for flere chattere. SOS-melding vil fortsatt være en kanal som både chatterne og telefonmedarbeiderne svarer på.

- **Fagutvikling**

Fagutvikling er en viktig del av arbeidet i Kirkens SOS. Vi må være oppdatert på hva som skjer i våre fagfelt. Den lønnede staben legger stor vekt på faglig fornyelse og fordypning. Vår flokk av frivillige medarbeidere er også kunnskapshungrige og ivrige på å lære mer for å bli stadig bedre medvandrere.

RVTS arrangerer årlig sin Septemberkonferanse. Vi har prioritert deltakelse på disse. Det er gledelig å registrere at vi er på plass faglig sett, vår praksis er i tråd med det de fremste forskerne innen våre felt anbefaler. Vi ser frem til å arbeide mer faglig med SOS-chat i 2018.

- **Økonomi**

Vi er godt fornøyd med at driftsresultatet i år ble et lite underskudd, kr – 13 378. Dette året har vi nådd innsamlingsmålet vårt, vi har fått flere uventede gaver. KLPutgiftene ble lavere enn forventet og vi har styrt driften nøye, slik at alle ekstra inntekter kunne styres inn mot ombyggingen av de nye lokalene i Kong Oscarsgate 62. Det innebærer at vi har betalt mye av kostnadene, noe som gjør 2018 noe mindre krevende enn fryktet. Bergen kommune gjorde vedtak om å heve tilskuddet til Kirkens SOS med 100 000 kr. for 2018. Vi er glad for og stolt av Bergen kommune, som tar så stort og stødig ansvar! Økningen er begrunnet med SOS-chat, som igjen er en av årsakene til at vi flytter til nye og dyrere lokaler.

Kirkens SOS må både lokalt og sentralt fortsette å arbeide med innsamlingsarbeid og synlighet. Utfordringen med å skaffe tilstrekkelig og mer forutsigbare inntekter fortsetter, slik at vi kan bruke mest mulig tid på å drive krisetjeneste, og mindre tid på inntektsbringende arbeid.

Vi går inn i 2018 med optimisme og glede. Styret setter stor pris på den innsatsen våre frivillige medarbeidere og våre ansatte gjør. Stor takk også og til alle som på ulikt vis ellers støtter opp om Kirkens SOS.

Marit Kristine Hisdal
Styreleder

Greta Gramstad
Daglig leder

En særskilt takk til:

Helsedirektoratet

Bergen kommune

Hordaland og Sogn og Fjordane Fylkeskommuner

Stiftelsen Korskirkehjemmet

Stiftelsen Domkirkeboligene

Bergens Tidende AS

Dagbladet Dagen AS

Sparebanken Vest

Sivilarkitekt Amund Nordland

Privatpersoner, fond og bedrifter som gir støtte

De frivillige medarbeiderne ved Kirkens SOS i Bjørgvin

Det er de frivillige medarbeiderne som ER Kirkens SOS. På vegne av de mange som ringer og skriver til oss, og på vegne av kirken og samfunnet ellers takker vi for at dere er tilgjengelige med et varmt hjerte og vilje til å være en medvandrer!